

Posledné slová virtuóza Chopina

Massimo Scapin

9. decembra 2019 ✝ Kultúra

---

17. októbra pred 170-timi rokmi zomrel poľský klavirista a skladateľ Fryderyk Chopin (1810 - 1849), autor „nadľudskej“ hudby. Počas svojho pobytu v Paríži sa dostal do zlej spoločnosti a stratil vieru. Keď vážne ochorel, vyhľadal ho jeho krajan, otec Jelowicki. Dôverujúc v milosť zlomil Chopinovu zanovitosť a vymodlil mu obrátenie, ktoré neprestáva udivovať.

Zdroj: en.wikipedia.org

Pred stosedemdesiatimi rokmi, 17. októbra 1849, zomrel poľský klavirista a skladateľ, ktorý oživil zvuk romantického klavíra: Fryderyk Chopin (1810 – 1849). Jeho „nadľudské“ umenie, smutné a zaniietené, dobre vystihol pápež Pius XII. krásnymi a dojímavými slovami, ktoré adresoval 30. septembra 1939 veľkej skupine Poliakov žijúcich v Ríme:

„Azda nie je aj v každom z vás čosi z duše vášho nesmrteľného Chopina, ktorého hudba vykonala zázrak, keď z našich biednych ľudských sĺz vyťažil hlbokú a trvalú radosť? Ak umenie jedného človeka dosiahlo takéto výšiny, o čo úžasnejšie musí byť Božie umenie pri utišovaní bolestí našich duší?“ (*Prejavy a rozhlasové posolstvá*, Libreria Editrice Vaticana, zv. 1, 323-329).

Pred časom pápež Benedikt XVI. vyzdvihol Chopina slovami: „Kiež hudba tohto slávneho poľského skladateľa, ktorý významne prispel ku kultúre Európy a sveta, priblíži k Bohu tých, ktorí ju počúvajú a pomôže im objaviť hĺbku ducha človeka“ (*Insegnamenti di Benedetto XVI*, VI, 1. 2010, Libreria Editrice Vaticana, s. 284).

Chopinov duchovný život má tri fázy: výchova vo Varšave v zbožnej katolíckej rodine, vzdialenie sa od viery a praktizovania náboženstva počas jeho bleskovej kariéry v Paríži, kde býval od roku 1831 až do konca jeho dní, a cesta návratu k Bohu krátko pred smrťou.

Otec Nicholas, francúzsky učiteľ, a matka Justyna, Poľka, prvá učiteľka klavíra svojho syna a staršej dcéry Ludwiky, poctivo a zodpovedne odovzdávali deťom vieru. V liste písanom v polovici marca 1842 Justyna ubezpečuje svojho syna, že sa za neho aj s manželom vytrvalo modlia. Boli to parížske roky, najšťastnejšie a najaktívnejšie obdobie Chopinovej hudobnej kariéry: „Môj drahý syn, zabudol si, že my, starnúci rodičia, žijeme iba pre teba a prosíme Boha, aby ťa požehnával a chránil, a neprestávame mu ďakovať za jeho požehnanie.“

V Paríži však jeho viera chabne a on sa začína čoraz väčšími trápiť a sužovať. Mnohí z jeho nových priateľov sú „bezzásadoví muži a ženy, či lepšie povedané muži a ženy so zlými zásadami“ (James Huneker, Chopin: *The Man and His Music*, New York: Charles Scribner's Sons, 1918, s. 79). Útechu mu neprinášajú ani ženy: najmä nie romantická spisovateľka George Sandová, „požieračka mužov“, ktorá ho stretla v roku 1836 a po mnohých ideových a charakterových nezhodách ho v roku 1847 opustila.

Už beztak chýlostivé zdravie, najmä stále závažnejšie a častejšie infekcie pľúc, ho v posledných rokoch života veľmi oslabujú. Jeden z najznámejších predstaviteľov poľskej emigrácie, otec Alexander Jelowicki, patriaci k najbližším priateľom Chopina, pristupuje k posteli umierajúceho hudobníka. Kňaz neskôr podrobne opísal návrat Chopina k viere (Huneker, *op. cit.*, str. 78-84).

Otec Alexander Jelowicki využíva skladateľovu zmenu nálady, aby s ním hovoril o jeho milovanej matke Justyne, dobrej kresťanke. „Áno,“ odpovedal Chopin, „aby som nezarmútil moju matku, bol by som ochotný prijať sviatosti skôr ako zomriem. Ale nechápem ich tak, ako by ste si to priali. Spoveď chápem ako vyliatie srdca priateľovi, nie ako sviatosť. Preto sa vám rád vyspovedám, pretože vás mám rád, ale nie preto, že by som to považoval za potrebné.“ Kňaz však neprestáva dúfať v milosť, ktorá sa zdá byť blízko.

Večer 12. októbra 1849 skladateľov lekár, presvedčený, že Chopin už ďalšiu noc neprežije, volá kňaza Jelowického, ktorý rýchlo prichádza. Umierajúci mu stíska ruku, ale žiada ho, aby odišiel uisťujúc ho, že ho má rád, ale nechce sa s ním rozprávať. Nasledujúci deň, keď podľa tradičného martyrológia bol sviatok svätého Eduarda Vyznávača, otec Alexander slávi zádušnú omšu za svojho brata Eduarda, ktorý bol zastrelený vo Viedni počas nepokojov v roku 1848 a modlí sa aj za Chopinovu dušu. Potom sa vracia k skladateľovmu lôžku a pripomína mu, že v ten deň má meniny jeho nebohý brat, ktorého Chopin mal veľmi rád. „Och, nehovorme o tom!“ kričí umierajúci muž. „Drahý priateľ,“ pokračuje kňaz, „v deň menín môjho brata mi musíš dať darček.“ „Čo také?“. „Tvoju dušu“. „Ah, rozumiem. Tu je; vezmi si ju!“

Skladateľ zoviera kríž, ktorý mu dáva otec Jelowicki, vyznáva vieru v Krista, ku ktorej ho viedla jeho matka, a prijíma sviatosti, ktoré ho pripravujú na stretnutie so živým Bohom. Jeho agónia trvá štyri dni, ale je odovzdaný, trpezlivý a občas sa aj usmeje. Kňaz píše:

„Požehnal svojim priateľom a keď po zjavne poslednej kríze znova otvoril oči a videl, že okolo lôžka sa zhromaždili ľudia, ktorí v ten deň a v tú noc zaplnili miestnosť, opýtal sa ma: „Prečo sa nemodlia?“ Na tieto slová všetci padli na kolená a dokonca aj protestanti sa pripojili k litániám a modlitbám za umierajúcich.“

Niektoré z posledných Chopinových slov: „Bez teba, môj drahý priateľ, by som zomrel ako prasa“ (Wierzyński, *The Life and Death of Chopin*, New York: Simon a Schuster, 1949, s. 412). Vzáýva mená Ježiša, Márie a Jozefa, berie kríž, pritíka ho k svojmu srdcu a s vďakou hovorí: „Teraz som pri zdroji šťastia.“

V parížskom byte č. 12. na námestí Vendôme, kde sa dnes nachádza klenotníctvo, v stredu 17. októbra 1849 o 2.00 hodine ráno „rebelský poľský hudobník“ zomiera vo veku 39 rokov. „Takto zomrel Chopin“, uzatvára otec Jelowicki, **„a jeho smrť bola v skutočnosti najkrajším koncertom celého jeho života“** (Huneker, *cit. dielo* str. 83-84).

Zdroj: <https://lanuovabq.it/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/posledne-slova-virtuoza-chopina/>